# ÖZET KİTAPÇIĞI

# II. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu

## 11-12 EKİM 2001

Düzenleyen: **E.Ü.Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu**

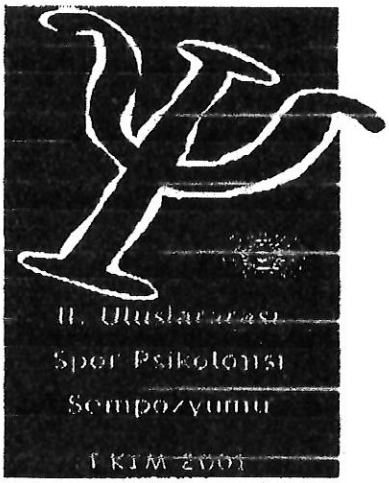


Sayın Mehmet YORULMAZLAR,

II. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu'na göstermiş olduğunuz ilgiye teşekkür ederiz. Sempozyum'a göndermiş olduğunuz "İlköğretim Öğrencilerinin Badminton'a Başlamasında Sosyal Faktörlerin Rolü" .isimli çalışmanız 3 kişiden oluşan "Sempozyum Bilim Jürisi" tarafından incelenmiş ve Poster olarak sunulmasına karar verilmiştir. Bildirinizin tamamını disket veya e-posta ile bugüne kadar göndermediyseniz, 20 Eylül 2001 tarihine kadar göndermenizi rica ederim.

Sunum yer ve tarihiniz daha sonra size bildirilecektir veya http://*besyo.ege.edu.tr* adresimizden 15 Eylül 2001'den itibaren öğrenmeniz mümkün olacaktır.

Çalışmalarınızda başarılar diler, saygılar sunarım.

Yard.Doç.Dr. Süleyman MORALI
Sempozyum Başkan yardımcısı

# II. ULUSLARARASI
# SPOR PSIKOLOJISI SEMPOZYUMU

Sayın Mehmet YORULMAZLAR

11-12 Ekim 2001 tarihlerinde İzmir'de düzenlenen

II. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu'na

katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Berrin DURMAZ
Sempozyum Baskanı

Yrd. Doç. Dr. Süleyman MORALI
Sempozyum Baskan Yardımcısı

Doç. Dr. Birol DOĞAN
Sempozyum Sekreteri

# İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BADMİNTONA BAŞLAMASINDA SOSYAL FAKTÖRLERİN ROLÜ

Dr. Mehmet YORULMAZLAR (M.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Öğretim Görevlisi)
Doç.Dr. H. Can İKİZLER (M.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Öğretim Üyesi)
Abdurrahman KEPOĞLU (M.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Öğretim Görevlisi)

## ÖZET

**AMAÇ:** İlköğretim çağındaki çocukların badminton sporuna yönelmesinde rol oynayan sosyal faktörlerin incelenmesidir.

**YÖNTEM:** 2000/2001 öğretim yılında İstanbul'da badminton sporunun yapılabildiği ilköğretim okullarında okuyan ve bu sporla aktif olarak uğraşan 52'si erkek ve 50'si kız olmak üzere toplam 102 öğrenci, araştırmamızın evrenini oluşturmaktadır. Yaşları 10 ile 16 arasında değişen öğrencilere, kendilerini bu sporu yapmaya iten temel nedenin, onları yönlendiren kişi ya da kurumların, çevrelerinin bu faaliyetlerine tepkisinin araştırılması amacıyla özel olarak hazırlanmış bir anket uygulanmıştır. Verilerin analizinde frekans dağılımları ile ki-kare testinden yararlanılmıştır.

**BULGULAR:** Başarı motivi, örnek bireylerin % 61,8'inin bu spora başlamalarında temel faktör olarak ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin badmintona başlamasında ve yönlendirilmesinde ise başlıca rolü beden eğitimi öğretmeni (% 74,5) oynamaktadır. Öğrencilerin yaşları ve cinsiyetiyle onları badmintona yönlendiren kişi ya da kurum arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrenci ailelerinin % 96,1'i çocuklarının bu sporu yapmalarına olumlu yaklaşmakta, % 89,2'si de öğrencilerin düzenli olarak badminton oynayabilmeleri için gerekli imkan ve desteği sunmaktadır. Diğer öğretmenlerin de badmintona yaklaşımı olumludur (%84,3). Öğrencilerin, yaşları arttıkça, badminton oynama konusunda çevrelerindeki spor tesislerinden daha fazla yararlandıkları ortaya çıkmıştır ($p< 0,05$).

**SONUÇ:** Badminton sporuyla uğraşan öğrencilerde beden eğitimi öğretmeni ve ailelerin olumlu desteği çok belirgindir. Daha küçük yaştaki öğrencilerin çevrelerindeki spor tesislerinden yararlanması için birtakım düzenlemeler hayata geçirilmelidir.

## *Impact of Social Factors on Orientation of Primary School Children Towards Badminton*

**Aim:** The aim of this study is to evaluate social factors which play o role for orientation of primary school children towards badminton.

**Methods:** We questioned 102 primary school children in Istanbul in the academic year 2000 / 2001. All schools provided opportunities for playing badminton. We asked the children (10-16 years old) the following items by a specially designed questionnaire: "Main reason for the choice of badminton", "Persons or societes, who played a role", "Reactions of others for these activities". Analysis of the data was performed by frequency distribution and chi-square test.

**Results:** The motivation for success was the main reason for beginning with badminton for 61,8 % of the children. The main person influencing orientation towards badminton was the teacher for physical education (74,5 %). No significant differences were found age, gender and persons or societes. 96,1 % of the families had a positive attitude to the badminton activities of their children, and 89,2 % provided adequate support for these activities. Teachers also had positive attitudes towards badminton (84,3 %). When children were becoming older, they used more and more sport facilities in the neighbourhood.

**Conclusion:** The positive support of the family and teachers for physical education to children, who played badminton was significant. Measures should be installed that provide sport facilities for younger children.

Türkiye'de yeni olan ve kendisine spor kamuoyunda yer arayan, gelişiminde çeşitli beklentileri olan badminton camiasına katkıda bulunmak amacıyla bu araştırmamızı yapmış bulunmaktayız.

Araştırmamızın amacı, sosyo-ekonomik açıdan büyük farklılıkları bir arada toplayan İstanbul metropolünde badminton sporunu seçen ve okul takımlarında oynayan sporcuların sosyo-kültürel yapılarının tesbiti, buna bağlı olarak da badminton sporundan beklentilerin neler olduğu belirlenmesidir.

Yukarıdaki amaçlarımız doğrultusunda baktığımızda konumuz makro açıdan toplumun sosyo-ekonomik yapı gerçekleri içerisinde, bütünden bir parça olan spor olgusuna yaklaşmaktır. Bütün incelenmeden sadece bir parçayı ele almanın doğru sonuçlar vermeyeceği çok açıktır (Erkal 1981).

Bizim de amacımız, bu düşünceden yola çıkarak bir bütün içerisinde yer alan badminton sporunu ve bu sporu seçenlerin sosyo-kültürel yapı özelliklerini incelemek, bu özellikler doğrultusunda badminton sporundan beklentilerini ortaya koymak, bu sonuçlardan yola çıkarak bundan sonra yapılması gerekenleri bireysel ve toplumsal olarak spor olgusu içersinde işlevsel hale gelmesine yardımcı olmaktır.

Sporun başlıbaşına bir olgu olduğu ve kurumsal bir yapı oluşturduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Spor; aile, eğitim, iktisat, siyaset ve din gibi temel kurumlarla iç içedir (Amman 2000). Bu kurumların sporla ve birbiriyle olan ilişkileri, amaç ve beklentileri belirlemede çok büyük rol oynamaktadır. Bu etkileşim olumlu veya olumsuz sonuçlar ortaya koymaktadır. Asıl hedef bir nebze de olsa problemleri ortaya çıkartarak olumlu sonuçlara ulaşmaktadır.

Bütün bu kurumlar arası etkileşimlerin yanı sıra, performans gelişimi söz konusu olan insanlarda bu yeteneklerin geliştirilmesinde eğitim ve kültürel faaliyetlerin önemi büyüktür. Her türlü eğitim faaliyetlerinde bireyin zihinsel eğitiminin yanında fiziksel eğitiminin de tamamlanması ve geliştirilmesi gerekmektedir (Kılcıgil 1998).

## GEREÇ ve YÖNTEM

2000/2001 öğretim yılında İstanbul'da badminton sporunun yapılabildiği ilköğretim okullarında okuyan ve bu sporla aktif olarak uğraşan 52'si erkek ve 50'si kız olmak üzere toplam 102 öğrenci, araştırmamızın evrenini oluşturmaktadır. Yaşları 10 ile 16 arasında değişen öğrencilere, kendilerini bu sporu yapmaya iten temel nedenin, onları yönlendiren kişi

ya da kurumların, çevrelerinin bu faaliyetlerine tepkisinin araştırılması amacıyla özel olarak hazırlanmış bir anket uygulanmıştır. Verilerin analizinde frekans dağılımları ile ki-kare testinden yararlanılmıştır.

## BULGULAR

| | Frekans | % |
|---|---|---|
| Eğlence | 22 | 21,6 |
| Boş zamanları değerlendirme | 5 | 4,9 |
| Sağlıklı olma | 11 | 10,8 |
| Yeni arkadaşlar edinme | 1 | 1,0 |
| Başarılı bir badmintoncu olma | 63 | 61,8 |
| Toplam | 102 | 100,0 |

Tablo 1. Öğrencilerin Badminton Sporunu Seçme Sebeplerinin Dağılımı

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi 102 sporcudan büyük çoğunluğunun (% 61.8) iyi bir badminton oyuncusu olmak için bu sporu yaptıkları ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında 22 öğrencinin (% 21,6) eğlence, 11 öğrencinin (%10.8) de sağlık nedeniyle bu spora ilgi duydukları anlaşılmaktadır.

| | Frekans | % |
|---|---|---|
| Aile | 7 | 6,9 |
| Beden eğitimi öğretmeni/Antrenör | 76 | 74,5 |
| Arkadaşlar | 16 | 15,7 |
| Televizyon | 1 | 1,0 |
| Spor kulübü | 2 | 2,0 |
| Toplam | 102 | 100,0 |

Tablo 2. Öğrencilerin Badminton Sporuna Başlamasında Etkili Olan Kişi ya da Kurumlar

Çalışmamıza katılan öğrencilerin badmintona başlamasında en önemli ve güçlü etkinin beden eğitimi öğretmeninden (%74,5) geldiği görülmektedir. Bunu, arkadaşlar ve/veya antrenörler (% 15,7) takip etmektedir.

| | Frekans | % |
|---|---|---|
| Olumlu | 98 | 96,10 |
| Olumsuz | 2 | 1,95 |
| Kararsız | 2 | 1,95 |
| Toplam | 102 | 100,00 |

Tablo 3. Öğrencilerin Badminton Sporu Yapmalarına Ailelerinin Gösterdikleri Tepki

Tablo 3 ve 4'ten de anlaşılacağı gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin aileleri, badmintona oldukça olumlu (% 96,10) yaklaşmaktadır. Olumsuz bakan ailelerin oranı ise

sadece % 1,95'te kalmaktadır. Ayrıca, ailelerin % 89,2'si çocuklarının bu sporu yapmaları için gerekli imkanları sağlamaktadır.

| | Frekans | % |
|---|---|---|
| Evet | 91 | 89,2 |
| Kısmen | 9 | 8,8 |
| Hayır | 2 | 2,0 |
| Toplam | 102 | 100,00 |

Tablo 4. Öğrenci Ailelerinin Badminton İçin Gerekli İmkanı Sağlamaları

| | Frekans | % |
|---|---|---|
| İlköğretim | 11 | 10,8 |
| Lise | 37 | 36,3 |
| Üniversite | 54 | 52,9 |
| Toplam | 102 | 100,00 |

Tablo 5. Öğrenci Babalarının Eğitim Düzeyi

Araştırmamıza katılan ve badminton sporu yapan öğrencilerin babalarının eğitim düzeyinin yüksek olduğu ve % 52,9'unun üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir.

| | Frekans | % |
|---|---|---|
| İlköğretim | 19 | 18,6 |
| Lise | 45 | 44,1 |
| Üniversite | 38 | 37,3 |
| Toplam | 102 | 100,00 |

Tablo 6. Öğrenci Annelerinin Eğitim Düzeyi

Öğrenci annelerinin de eğitim düzeyi yüksek bulunmuştur. % 81,4'lük bir kesim lise ya da üniversite mezunudur.

| | Frekans | % |
|---|---|---|
| Evet | 22 | 21,6 |
| Kısmen | 29 | 28,4 |
| Hayır | 51 | 50,0 |
| Toplam | 102 | 100,00 |

Tablo 7. Öğrencilerin Çevrelerindeki Spor Tesislerinden Yararlanma Durumlarının Dağılımı

Araştırmamıza katılan öğrencilerinin yarısının (% 50) çevrelerindeki spor tesislerinden badminton oynayabilmek amacıyla hiç yararlanamadıkları, % 28,4'ünün de ancak kısmen bu tesisleri badminton için kullanabildiği ortaya çıkmaktadır. Yararlananların da kendi

okullarındaki tesisleri kullandıkları gözlemlenmiştir. Bu bütün Türkiye'de bu branşa özgü olarak görülebilen büyük bir sorundur. Ayrıca, tesis sorunu başlı başına bütük bir problem olmaktadır. Örneğin genel olarak kabul gören kriterlere göre, bugün 1500 civarında tesis bulunması gereken İstanbul'un Anadolu yakasında sadece 121 tesis bulunmaktadır (9). Olimpik bir spor olan ve olimpiyatlarda atletizmden sonra en çok madalya alınabilen badmintonun saha araç ve gereçlerinin salonlarımızda olmaması hele olimpiyatlara aday bir kent olan İstanbul'da böyle bir sorunla karşılaşılması oldukça düşündürücüdür.

| Ki-Kare Değeri | Serbestlik Derecesi | Önem Derecesi (P; 0.05) |
|---|---|---|
| 6.58195 | 2 | .03722 |

Tablo 8. Öğrencilerin Yaşı * Çevredeki Spor Tesislerinden Yararlanma

Örnek bireylerin yaşları ile çevredeki spor tesislerinden badminton oynama amacıyla yararlanabilme anlamlı bir ilişki vardır ($p<0.05$). Yaş arttıkça, çevredeki tesisleri kullanabilme imkanı artmaktadır.

## *TARTIŞMA ve SONUÇ*

İstanbul ilinde bu spora başlayan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (% 61,8), ileride iyi bir badminton oyuncusu olma amacıyla bu sporu yapmaktadır. Bu da, araştırmamıza katılmış olan örnek bireylerde "başarı motivi"nin başlıca rolü oynadığını göstermektedir.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin badmintona başlamasında en önemli ve güçlü etkinin beden eğitimi öğretmeninden (%74,5) geldiği görülmektedir. Bunu, arkadaşlar ve/veya antrenörler (% 15,7) takip etmektedir. Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin aileleri, badmintona oldukça olumlu (% 96,10) yaklaşmaktadır. Olumsuz bakan ailelerin oranı ise sadece % 1,95'te kalmaktadır. Ayrıca, ailelerin % 89,2'si çocuklarının bu sporu yapmaları için gerekli imkanları sağlamaktadır.

Bütün bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, ailelerin bu desteğinin, çocukları badmintona başladıktan sonra arttığı anlaşılmaktadır, çünkü beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerin bu sporu tercih etmelerinde en önemli faktör olduğu tablo 1'de de görülmektedir. Futbol, voleybol, basketbol ve güreş gibi daha fazla tanınan sporlara başlamada aileler daha etkilidir (Kılcıgil 1998).

Türkiye için yeni bir spor olan badmintonun yaygınlaştırılması ve altyapı oluşturulması konularında beden eğitimi öğretmenlerine ne kadar büyük bir görev ve sorumluluk düştüğü

açıkça gözükmektedir. İstanbul'da her yıl açılan antrenörlük kurslarıyla hem beden eğitimi öğretmenlerinin bu konuyla ilgili bilgileri geliştirilmekte hem de spor eğitimcilerinin bu sporu yaygınlaştırma çabalarına katkı sağlanmaktadır.

Spor dallarının ayrı ayrı dikkate alınmadığı bir başka çalışmada da, ders dışı faaliyetlere öğrencilerin katılabilmesi için aile, okul idaresi, beden eğitimi öğretmeni ve sosyal çevrenin desteğinin olması gerekliliği vurgulanmıştır (Aydoğan 1994 ). Beden eğitimi öğretmenlerinin bir diğer işlevi de, belli bir spor dalına yoğunlaşan öğrencileri "başarılı sporcu" konumuna yükseltmektir (Topkaya 1994).

Araştırmamıza katılan öğrencilerinin yarısının (% 50) çevrelerindeki spor tesislerinden badminton oynayabilmek amacıyla hiç yararlanamadıkları, % 28,4'ünün de ancak kısmen bu tesisleri badminton için kullanabildiği ortaya çıkmaktadır. Yararlananların da kendi okullarındaki tesisleri kullandıkları gözlemlenmiştir. Bu bütün Türkiye'de bu branşa özgü olarak görülebilen büyük bir sorundur. Ayrıca, tesis sorunu başlı başına büyük bir problem olmaktadır. Örneğin genel olarak kabul gören kriterlere göre, bugün 1500 civarında tesis bulunması gereken İstanbul'un Anadolu yakasında sadece 121 tesis bulunmaktadır (Kaya, Özden 2000).

Olimpik bir spor olan ve olimpiyatlarda atletizmden sonra en çok madalya alınabilen badmintonun saha araç ve gereçlerinin salonlarımızda olmaması hele olimpiyatlara aday bir kent olan İstanbul'da böyle bir sorunla karşılaşılması oldukça düşündürücüdür. Örnek bireylerin yaşları ile çevredeki spor tesislerinden badminton oynama amacıyla yararlanabilme anlamlı bir ilişki vardır ($p<0.05$). Yaş arttıkça, çevredeki tesisleri kullanabilme imkanı artmaktadır.

Araştırmamıza katılan ve badminton sporu yapan öğrencilerin babalarının eğitim düzeyinin yüksek olduğu ve % 52,9'unun üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir. Öğrenci annelerinin de eğitim düzeyi yüksek bulunmuştur. % 81,4'lük bir kesim lise ya da üniversite mezunudur. Bu bulgular, uluslar arası karşılaştırmaların yapıldığı bir başka çalışmanın sonuçlarıyla da paralellik arz etmektedir (Yorulmazlar 2000). Dülger (1998) de, benzer sonuçlara ulaşmıştır.

Öğrencilerin badmintonla ilgili haftalık çalışma saatlerinin artırılması, İstanbul gibi büyük bir kentte oldukça zordur; ancak, yetenekli çocukların sıkça düzenlenecek gelişim kampları ile desteklenmesi ve belirli pilot merkezlerde seçilen yetenekli çocuklara yönelik çalışmalar

yaptırılması ileriye yönelik hem sporcu kaynağı hem de çocukların sosyal gelişimi tamamlamaları açısından oldukça faydalı olacaktır.

Spor yapmanın doğal bir ihtiyaç olduğu artık yavaş yavaş toplum içerisinde kabul görmekle beraber, kırsal bölgelerde imkanlar dahilindeki branşlarla uğraşılırken kentlerdeki eğilim, kişinin yeteneğine ve branşın popüler olmasına bağlı olarak değişmektedir. Çok büyük bir popülaritesi olmayan badmintonun cazibesini artırabilmek için basın-medya ve sponsor ilişkilerine önem vermek ve bu konularda çalışmalar yapmak gerekmektedir.

Eğitim düzeyi yüksek ailelerin sporu kaçınılmaz bir gerçek ve gereksinim olarak gördükleri ortadadır. Tavır davranışlarıyla hem kendilerini hem de aile bireylerini sıkıntı ve bunalıma sürükleme potansiyeline sahip olan çocuk gençlerin bu duruma düşmesine engel olacak ve onları kontrol altına alabilecek faktörlerin başında spor gelmektedir. Badmintonun bu bağlamdaki fonksiyonu da, iyi eğitimli aileler tarafından kabul görmüş gibidir (Yavuz ve ark. 2000). İstanbul gibi büyük bir kentte çeşitli zorluklara göğüs gererek çocuklarını badminton yoluyla sosyalleştirme çabalarında olan bu ailelerin olumlu tutumları, spor kamuoyunca da en az diğer branşlar kadar desteklenmelidir.

## KAYNAKLAR


Amman T (2000). Spor Sosyolojisi. In: HC İkizler (ed.). Sporda Sosyal Bilimler. İstanbul, Alfa Basımevi.

Aydoğan A (1994). Orta Öğretim Kurumlarındaki Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Daha Yaygın ve Elverişli Duruma Getirilmesinde Okul, Aile ve Sosyal Çevreye Düşen Görevler. Ankara, Milli Eğitim Basımevi

Bayraktar C (1999). Elit Sporcu Öğrenciler ile Spor Yapmayan Öğrencilerin Uyum ve Derslerdeki Başarı Düzeylerinin Karşılaştırılması. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1999.

Dülger F (1998). Badminton Sporcularının Sosyo Ekonomik Durumları Üzerine Bir Araştırma. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.

Erkal M (1981). Sosyolojik Açıdan Spor. İstanbul, Filiz Kitabevi.

İkizler HC (2000). Spor Pisikolojisinde Seçme Konular 1. In: HC İkizler (ed.). Sporda Sosyal Bilimler. İstanbul, Alfa Basımevi, ss. 1-42.

Kasap H (1999). Spor Becerilerinin Öğrenme ve Performansında Transfer Etkisi. İstanbul, Beyaz Yayınları

Kaya E, Özden C (2000). İstanbul İli Anadolu Yakası Spor Dosyası: Problemler ve Çözüm Önerileri. İstanbul..

Kılcıgil E (1998). Sosyal Çevre - Spor İlişkileri: Teori ve Elit Sporculara İlişkin Bir Uygulama. Bağırgan Yayınevi, Ankara.

Milli Eğitim Kurumları ve Orta Öğretim Kurumları Spor Yarışması Yönergesi (1997). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Topkaya İ (1994). Orta Öğretimde Beden Eğitimi ve Spor Müfredatı Sorunları ve Yeni Yaklaşımlar. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Voigt D (1998). Spor Sosyolojisi (çev: A Atalay). İstanbul, Alkım Yayınevi.

Yavuz R ve ark. (2000). Biyolojik, Sosyolojik, Psikolojik Açıdan Şiddet. In: İ Balcıoğlu. Değişim, Kitle, Şiddet. İstanbul, Sökmen Matbaacılık, ss.83-90.

Yorulmazlar MM (2000). Türkiye'deki ve Dünya'daki Elit Badminton Sporcularının Sosyo-Ekonomik Bir Analizi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

http://www. Usa badminton (18.12.1999)